

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 3829/13

לפני :
כבוד השופט ס' גיוראן
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט צ' זילברטל

המערער : יואל שניידר

נ ג ד

המשיבה : מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז מיום
14.4.2013 בת"פ 31564-12-09 שניתן על ידי כב' השופטת ו'
מרוז

תאריך הישיבה : י' באב התשע"ג (17.7.2013)

בשם המערער : עו"ד סלבה פיקוס

בשם המשיבה : עו"ד סיגל בלוס ; עו"ד שרון יונוביץ' ; עו"ד דנה
אוסמן

פסק-דין

השופט נ' הנדל:

1. בית המשפט המחוזי מרכז (כב' השופטת ו' מרוז) הרשיע בת"פ 31564-12-09 את המערער על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בעובדות כתב אישום מתוקן בעבירות של ארגון משחקים אסורים ועבירות מסים שונות בהיקף של מיליוני שקלים, וגזר עליו שישה חודשי מאסר שירוצו על דרך של עבודות שירות, מאסר מותנה לתקופה של 12 חודשים וקנס כספי בסך 150,000 ש"ח. בהודעת הערעור ציין הסנגור

כי ערעורו מופנה כנגד מכלול רכיביו של גזר הדין, אך בדיון שהתקיים לפנינו, ביקש הוא להתמקד בגובהו של הקנס הכספי בלבד.

העובדות

2. כתב האישום, הוגש כנגד המערער ושמונה מעורבים אחרים. לאחר הליך גישור, המערער הודה בחלקו וכתב האישום תוקן בעניינו בלבד, ובגדרו עולה המסגרת העובדתית הבאה: בתחילת שנת 2000, ולמשך תקופה של כשנה, חבר המערער לחברות ואנשים נוספים שעסקו בארגון, עריכה וניהול משחקים אסורים ומשחקי הימורים, כהגדרתם בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן חוק העונשין). הפעילות האסורה התקיימה בין היתר בבתי קפה-אינטרנט, קיוסקים ותחנות טוטו ולוטו. מקומות אלה תפקדו למעשה כבתי קזינו אשר הותקנו בהם מחשבים המקושרים לאתר בו התנהלו המשחקים.

במסגרת האישום הראשון, המערער הורשע בכך שסייע למעורבים הנוספים בארגון וניהול המשחקים האסורים בבתי הקזינו כגון – משחקי "רולטה", "וידאו פוקר", "בלאק-ג'אק" ועוד, באמצעות מחשבים שהיו מקושרים לאתר. בהתבסס על כך, הורשע המערער בעבירות שעניינן סיוע לארגון משחק אסור והימור לפי סעיף 225 ביחד עם סעיף 31 לחוק העונשין.

האישום השני בגינו הורשע המערער ייחס לו עבירות שעניינן השמטה מתוך דו"ח שנערך על פי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: פקודת מס הכנסה או הפקודה), תוך כוונה להתחמק מתשלום מס לפי סעיף 220(1) לפקודה יחד עם סעיף 224א. עוד הורשע המערער בעבירה של מסירת אמרה או תרשומת כוזבת בכוונה להתחמק ממס, עבירה לפי סעיף 220(2) לפקודה בצירוף סעיף 224א. זאת בגין פועלו בשנת המס 2000 יחד עם אחרים במזיד ובכוונה להתחמק מתשלום מס ולעזור לאחרים להתחמק מתשלום מס תוך שימוש במרמה, עורמה ותחבולה.

עולה, כי בתקופה המדוברת, היה המערער נציגו של מאיר אברג'יל בחברת נט מרקט יזום והשקעות בע"מ (להלן: חברת נט מרקט), אשר מקור הכנסותיה היה התקבולים מהמשחקים האסורים בבתי הקזינו. אברג'יל החזיק בפועל ב-30% ממניות החברה והעביר למערער (נציגו) את חלקו ברווחים. כחלק מתפקידו, המערער היה אחראי יחד עם אחרים להגשת דו"חות החברה מכוח סעיף 131 לפקודה.

על פי האישום השלישי בו הורשע המערער, חברת נט מרקט, שהמערער היה מנהלה והינה רשומה כעוסק מורשה, לא מסרה למנהל מע"מ את עיסוקה הנכון בניהול וארגון משחקים אסורים. לכן לא שילמה מס ערך מוסף כנדרש. בהתאם, הורשע המערער בעבירות שעניינן מסירת ידיעה כוזבת במטרה להתחמק מתשלום מס בנסיבות מחמירות – עבירה לפי סעיף 117(ב)(1) ו-117(ב2) לחוק המע"מ, התשל"ו-1975 יחד עם סעיף 119; שימוש בכל מרמה או תחבולה במטרה להתחמק מתשלום מס בנסיבות מחמירות – עבירה לפי סעיף 117(ב)(8) ו-117(ב2) לחוק המע"מ בצירוף סעיף 119 לחוק.

בהתאם להסדר הטיעון שנערך בין הצדדים, הורשע המערער בעבירות שפורטו והוסכם כי המאשימה תעתור להטלת עונש מאסר בפועל למשך ארבעה עד שישה חודשים, שירוצה על דרך של עבודות שירות, מעצר מותנה וכן קנס כספי אשר לגובהו יטענו הצדדים ב"אופן חופשי". כאמור – בסופו של יום נגזרו על המערער שישה חודשי מאסר בפועל לריצוי על דרך של עבודות שירות, מאסר מותנה למשך 12 חודשים וקנס כספי על סך 150,000 ₪ או 12 חודשי מאסר תמורתו, והערעור מופנה נגד רכיב הקנס בלבד.

טענות הצדדים

3. המערער טוען כי הקנס שהושת עליו חריג בגובהו ואינו הולם את נסיבותיו הקונקרטיות של התיק, המצדיקות הפחתתו בצורה משמעותית. צוין כי למרות שהמעשים המתוארים בכתב האישום בוצעו בשנת 2000 כתב האישום הוגש רק בסוף שנת 2009 ופסק הדין בעניינו ניתן רק בשנת 2013. בנוסף לטענת השיהוי סבור המערער כי בית המשפט קמא לא נתן משקל מספק לחלקו הפעוט במעשים. הודגש כי גם המאשימה הסכימה שהמערער היה במדרג הנמוך בהיררכיית הארגון וכי השליטה לא הייתה בידיו. בנוסף, המערער הודה במיזחס לו בהקדם, דבר אשר הביא לחסכון בזמן שיפוטי יקר בייחוד לנוכח היקפן העצום של הראיות בתיק כאשר משפטם של הנאשמים האחרים עדיין תלוי ועומד, והם אף טרם השיבו לאישום.

עוד גורס המערער כי שגה בית המשפט קמא משזקף לחובתו את הנזק שנגרם לאוצר המדינה ואת אי הסרת המחדלים. לטענתו, הוא הואשם בביצוע עבירות מס מכוח היותו מנהל חברת נט מרקט ולא צמחה לו כל תועלת כתוצאה מהעבירות והוא גם לא הואשם בדיווח כוזב בכל הנוגע להכנסותיו האישיות.

במישור האישי, סבור הסנגור כי הקנס שנגזר על המערער לא משקף איזון ראוי בין חומרת העבירות לבין נסיבותיו האישיות. לטענתו, לנוכח היעדר יכולתו הכלכלית של המערער לשאת בקנס, הוא מהווה תוספת בלתי נמנעת לתקופת המאסר. כך, נפגעת גם האפשרות לשקמו, לאחר שאת כל חסכוניותו וכספו השקיע המערער במיזם שהסתבר לימים כפלילי, מה שהותיר אותו כחסר כל.

המשיבה סבורה כי דין הערעור להדחות. לטענתה, השיקולים לקולא עליהם מצביע בא כוח המערער כגון עניין השיהוי נלקחו בחשבון בבית משפט קמא אשר הגיע לתוצאה מאוזנת. לטענתה, לעניין הקנס הייתה התחשבות במצבו של המערער בכך שבפסק הדין אשר ניתן בחודש אפריל 2013 נקבע כי המערער יתחיל לשלמו בינואר 2014. עוד מציינת המשיבה כי חומרת העבירות בהם הורשע המערער גבוהה ביותר. על אף שהכלל הוא כי אין להעניק משקל רב לקולא בדבר נסיבות אישיות של נאשם, בתיקים מעין אלו, כאן בית משפט נתן דעתו על כך ובמובן זה בא לקראת המערער. למרות שהמערער לא דורג גבוה בסולם ההיררכיה בארגון, הרי שתפקידו היה מנהל החברה וחלק מהרווחים הופרשו לו על ידי מאיר אברג'יל, מה שהצמיח לו טובת הנאה, ולכך הייתה השפעה על פעילותו בחברה.

דיון והכרעה

4. המערער הורשע בסיוע לארגון משחקים אסורים והימורים, וביצוע של מספר עבירות מס לפי פקודת מס הכנסה וחוק המע"מ. מדובר בעבירות חמורות ביותר, אשר יש בהם לפשוט יד לקופת המדינה וליטול ממנה סכומי עתק שלא על פי דין. בראיה כוללת יותר, עבירות כאלה פוגמות אף בערכי יסוד כגון השוויון החברתי, בחלוקה הוגנת של הנשיאה בנטל ובהכוונת ההתנהגות הציבורית. ערכים אלו גם הם חלק מהמטרות העומדות בבסיס דיני המס. עבירות כגון אלה שהמערער הורשע בהן, מפרות את האיזון העדין שיוצרים דיני המס כדי להשיג מטרות חברתיות רבות תוך חלוקה הוגנת של נטל המס. ברי אפוא כי עבירות המס המהותיות פוגעות בציבור הרחב. בתי המשפט השונים, ובראשם בית משפט זה, נוטים להנהיג מדיניות ענישה מחמירה בעבירות מיסוי המלוות בכוונה מיוחדת כפי שכאן. במקרים כאלה, כאשר שיעור אי תשלום המס גבוה, נכון ככלל להטיל עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, ואין להסתפק בענישה מקלה יותר לרבות מאסר בדרך של עבודות שירות (רע"פ 512/04 מוחמד בן נבהאן אבו עביד נ' מדינת ישראל (15.4.2004); ע"פ 6474/03 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) (2003)). על כך חזר כב' השופט ג'ובראן בציינו כי "כאשר עסקינן

בעברייני מס, אשר תקוותם היא להפיק רווח כספי, חשוב להטיל לצד הקנס, גם עונש של מאסר בפועל למען יידע העברייין שאין החוטא יוצא נשכר" (רע"פ 3137/04 חג'ג' נ' מדינת ישראל (18.4.04)). כזכור, לא נגזר על המערער עונש מאסר מאחורי סורג ובריה בתיק זה.

שיקול נוסף בענישה בעבירות מעין אלו נובע מכך שהרווח המופק מביצוע עבירות פיסקליות אלו הינו כלכלי בעיקרו. יש לדאוג לכך שהעבירה לא תהא משתלמת גם בהיבט הכלכלי. לכן ישנה חשיבות לא מבוטלת בהטלת קנס גם בשיעור ממשי אשר ירתיע עבריינים מלשוב ולסטות מדרך הישר. עם זאת, הקנס צריך לשקף איזון קורלטיבי בין גובהו והמאסר שנגזר תחתיו, לבין יכולתו הכלכלית האמיתית של האדם לעמוד בו.

במקרה שבפנינו, הנזק הכלכלי שנגרם לקופת המדינה בעקבות העבירות בהן הורשע המערער עומד על מיליוני שקלים וגובה הקנס שנגזר עליו עומד על 150,000 ש"ח. יחס זה בין שיעור הנזק הכלכלי שנגרם כתוצאה מביצוע העבירות לבין שיעור הקנס אינו מחמיר עם המערער אלא משקף את חומרת מעשיו. לכך יש להוסיף כי בבוא בית המשפט לבחון את חומרת העונש יש להסתכל על המכלול ואין לבודד מרכיב אחד של העונש כאילו הוא עומד לבדו. בראיה זו יש להעניק משקל של ממש לעובדה שעונש המאסר בפועל שנגזר על המערער נוטה לקולא. זהו גם מענה לטענת הסנגור בדבר השיהוי בהליך החקירה ובהליך הפלילי וביחס למצבו האישי של מרשו. העונש בכללותו נתן משקל גם לטענות אלה. מקריאת גזר הדין המפורט, עולה כי בית משפט קמא התחשב בעובדה כי המערער היה במדרג הנמוך של היררכיית הארגון, ביכולת ההשפעה שלו על הנעשה, ובנסיבותיו האישיות וביניהן עברו הפלילי הנקי, תרומתו לחברה ויכולתו הכלכלית. התוצאה אליה הגיע בית משפט קמא לרבות שיעור הקנס מאוזנת ואינה מחמירה. כאמור דווקא מפני שלא נגזר על המערער עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה נכון היה לחייב את המערער לשלם קנס בסכום ממשי כדי להשיג את המטרה העונשית של הרתעה כללית ופרטנית. בל נשכח כי המערער היה מנהלה של החברה בתקופה המדוברת, וקיבל תמלוגים מהחברה. מכאן שגם לו צמחה תועלת כלכלית מן המעשים הלא חוקיים, אפילו שלא היה בעל מניות בחברה. התופעה של הפעלה מאורגנת של משחקים אסורים, קל וחומר בצורה משוכללת, כאילו מדובר בעסק המותר על פי דין שניתן לקבל רישיון להפעילו, דורשת תגובה עונשית ברורה וקשה. תכליות רבות טמונות באיסור של ניהול משחקים אסורים ויש לתת ביטוי לכך בבוא בית המשפט לגזור את העונש ההולם במקרה הפרטני.

5. הערעור נדחה. על המערער להתייבב לריצוי עבודות השירות בתאריך 3.11.2013 על פי הוראות הממונה על עבודות שירות. היה ויתעורר כל קושי בעניין, ניתן יהיה לקבוע מועד בסמוך לכך או לפנות לבית משפט זה למתן הוראות נוספות.

ניתן היום, ו' בחשוון התשע"ד (10.10.2013).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט